

z dnia 28 czerwca 1962 r.

o przejmowaniu niektórych nieruchomości rolnych w zagospodarowanie lub na własność Państwa oraz o zaopatrzeniu emerytalnym właścicieli tych nieruchomości i ich rodzin.**DZIAŁ I****Przejmowanie nieruchomości rolnych na wniosek właściciela w zagospodarowanie lub na własność Państwa.****Rozdział 1.****Przejmowanie przez Państwo nieruchomości rolnych w zagospodarowanie.**

Art. 1. 1. Na wniosek właściciela nieruchomość rolna może być przejęta przez Państwo w zagospodarowanie w całości.

2. Właściciel nieruchomości może wyłączyć spod przejęcia budynki mieszkalne i gospodarskie, w rozmiarze niezbędnym do zaspokojenia potrzeb jego i zamieszkałej z nim rodziny, oraz działkę gruntu o obszarze do 0,2 ha.

3. Państwo może uzależnić przejęcie nieruchomości rolnej od wyłączenia przez właściciela spod przejęcia budynków, które nie są potrzebne do zagospodarowania gruntów.

4. Jeżeli na nieruchomości rolnej ciąży dożywocie, wniosek o przejęcie jej w zagospodarowanie może być uwzględniony tylko za zgodą dożywotnika.

Art. 2. 1. W razie przejęcia w zagospodarowanie całej nieruchomości rolnej wraz z budynkami właściciel nieruchomości zachowuje prawo do dalszego nieodpłatnego zajmowania lokalu mieszkalnego i pomieszczeń gospodarskich w rozmiarze niezbędnym do zaspokojenia potrzeb jego i zamieszkałej z nim rodziny, a także prawo do użytkowania działki gruntu o obszarze do 0,2 ha. Jeżeli jednak przejęcie całości budynków znajdujących się na nieruchomości byłoby potrzebne do należytego zagospodarowania nieruchomości, właścicielowi nieruchomości przydziela się nieodpłatnie odpowiedni zastępczy lokal mieszkalny, pomieszczenia gospodarskie i działkę gruntu o obszarze do 0,2 ha.

2. W razie śmierci właściciela nieruchomości, uprawnienia określone w ust. 1 przechodzą na współmałżonka,

a także na innych członków rodziny zmarłego, jeżeli należą do grona osób uprawnionych do renty rodzinnej.

Art. 3. Od dnia przejęcia nieruchomości rolnej w zagospodarowanie właściciel nieruchomości jest wolny od obowiązku płacenia bieżących podatków i innych należności na rzecz Państwa i spółki wodnej oraz wykonywania dostaw obowiązkowych przypadających z przejętej nieruchomości za okres jej zagospodarowania. Ponadto odracza się na czas zagospodarowania nieruchomości płatność wszelkich zobowiązań pieniężnych wobec Państwa mających związek z przejętą w zagospodarowanie nieruchomością oraz wykonanie zaległych dostaw obowiązkowych.

Art. 4. 1. Nieruchomość rolna przejęta w zagospodarowanie podlega zwrotowi na wniosek właściciela lub w razie jego śmierci na wniosek wszystkich spadkobierców, nie wcześniej jednak niż po upływie 10 lat od daty jej przejęcia w zagospodarowanie i pod warunkiem uregulowania zadłużeń, których płatność lub wykonanie w myśl art. 3 zostały odroczone, zwrotu wartości nie zamortyzowanych nakładów inwestycyjnych, dokonanych w nieruchomości w okresie zagospodarowania, oraz zwrotu sum wypłaconych właścicielowi i jego rodzinie tytułem zaopatrzenia emerytalnego, o których mowa w art. 10—26.

2. Jeżeli właściciel nieruchomości rolnej lub jego spadkobiercy nie zgłoszą wniosku o zwrot nieruchomości w ciągu 2 lat po upływie okresu 10 lat zagospodarowania bądź nie dopełnią w tym terminie warunków określonych w ust. 1, nieruchomość podlega przejęciu na własność Państwa. W tym przypadku stosuje się odpowiednio przepisy niniejszej ustawy dotyczące przejmowania nieruchomości rolnych na własność Państwa na wniosek właściciela.

Art. 5. 1. Nieruchomości rolne przejęte w zagospodarowanie oddaje się w użytkowanie jednostkom państwowym i innym jednostkom uspołecznionym lub indywidualnym rolnikom.

2. Obowiązek świadczeń na rzecz Państwa i innych świadczeń związanych z gospodarowaniem na przejętej

nieruchomości, przypadających za okres zagospodarowania, ciąży na użytkowniku, któremu nieruchomość oddano w zagospodarowanie. Ponadto na użytkowniku ciąży obowiązek dotychczasowego właściciela wynikające z przepisów prawa wodnego.

Art. 6. 1. Czynności prawne, mające na celu przeniesienie własności przejętej w zagospodarowanie nieruchomości rolnej lub jej części, albo obciążenie nieruchomości, dokonane w okresie, w którym nieruchomość pozostaje w zagospodarowaniu, są nieważne, chyba że przeniesienie własności następuje na rzecz Państwa.

2. W okresie, w którym nieruchomość pozostaje w zagospodarowaniu, wyłącza się prowadzenie egzekucji z tej nieruchomości.

3. W przypadku wyłączenia spod przejęcia budynków na wniosek właściciela nieruchomości rolnej organ właściwy do powzięcia decyzji o przejęciu nieruchomości w zagospodarowanie może w decyzji zastrzec, że czynności mające na celu przeniesienie własności tych budynków albo zmianę ich przeznaczenia, dokonane w okresie, w którym nieruchomość pozostaje w zagospodarowaniu, wymagają zgody tego organu. Czynności prawne dokonane bez zgody tego organu są nieważne.

4. Na wniosek organu, który wydał decyzję o przejęciu nieruchomości rolnej w zagospodarowanie, ujawnia się w księdze wieczystej przejęcie nieruchomości w zagospodarowanie oraz zastrzeżenia, o których mowa w ust. 3.

Rozdział 2.

Przejmowanie nieruchomości rolnych na własność Państwa.

Art. 7. 1. Na wniosek właściciela nieruchomości rolnej może być przejęta na własność Państwa w całości. Przepisy art. 1 ust. 2—4 i art. 2 stosuje się odpowiednio.

2. Jeżeli lokal mieszkalny lub pomieszczenie gospodarskie, pozostawione dotychczasowemu właścicielowi do dalszego zajmowania, obejmują całe budynki, na dotychczasowym właścicielu ciąży obowiązek dokonywania wszelkich remontów tych budynków.

Art. 8. 1. Wszelkie zadłużenia dotychczasowego właściciela nieruchomości rolnej wobec Państwa i spółki wodnej z tytułu zobowiązań mających związek z nieruchomością przejętą na własność Państwa podlegają umorzeniu. Ponadto podlega umorzeniu odpowiednia część opłat melioracyjnych, którymi obciążona jest spółka wodna na rzecz Państwa.

2. Przejęcie nieruchomości na własność Państwa następuje po zwolnieniu jej od obciążeń na rzecz osób prywatnych, z wyjątkiem służebności gruntowych, których utrzymanie uznane zostanie za niezbędne, oraz obciążeń wynikających z przepisów prawa wodnego.

Art. 9. 1. Jeżeli zachodziłyby trudności w zagospodarowaniu przejętej na własność Państwa nieruchomości rolnej ze względu na jej położenie, Państwo może dokonać jej zamiany na inną nieruchomość za zgodą właściciela tej drugiej nieruchomości.

2. Jeżeli wartość przejętej na własność Państwa nieruchomości jest wyższa od wartości nieruchomości, na którą ma być ona zamieniona, dopuszcza się dokonanie zamiany bez obowiązku dopłaty różnicy wartości, gdy nie ma możliwości dokonania zamiany na innych warunkach, a zamiana uzasadniona jest ważnymi względami gospodarczymi.

Rozdział 3.

Zaopatrzenie emerytalne właścicieli nieruchomości rolnych, przejętych w zagospodarowanie lub na własność Państwa, oraz członków ich rodzin.

Art. 10. 1. Właściciel nieruchomości rolnej przejętej w zagospodarowanie lub na własność Państwa oraz członkowie jego rodziny mają prawo do zaopatrzenia emerytalnego, jeżeli:

- 1) obszar przejętej nieruchomości po dokonaniu odliczeń, o których mowa w art. 11, wynosi ponad 2 ha,
- 2) dochód z pracy w gospodarstwie, które właściciel prowadził na przejętej nieruchomości, stanowił główne źródło jego utrzymania,
- 3) właściciel ani jego współmałżonek nie posiadają innych nieruchomości,
- 4) zadłużenie wobec Państwa i spółki wodnej (art. 3 oraz art. 8 ust. 1) właściciela przejętej nieruchomości nie przekracza 75% wartości gruntów wchodzących w skład nieruchomości,
- 5) właściciel odpowiada warunkom określonym w art. 13 lub 14, a członkowie jego rodziny warunkom określonym w art. 16.

2. Przepis ust. 1 ma również zastosowanie do każdego ze współwłaścicieli przejętej nieruchomości, którego udział we współwłasności wynosi ponad 2 ha.

3. Jeżeli przejęta została nieruchomość rolna stanowiąca współwłasność małżonków lub objęta wspólnością ustawową albo nieruchomości rolne stanowiące odrębną własność małżonków, obojgu małżonkom przysługuje jedna łączna renta. Przewodniczący Komitetu Pracy i Plac określi w drodze rozporządzenia przypadki podziału tej renty oraz zasady wypłaty renty w razie zawieszenia prawa do renty jednemu z małżonków.

Art. 11. 1. Przy ustalaniu prawa do zaopatrzenia emerytalnego i jego wysokości uwzględnia się obszar nieruchomości rolnej, przejętej w zagospodarowanie lub na własność Państwa, pomniejszony o obszar działki pozostawionej w użytkowaniu właściciela.

2. Jeżeli zadłużenie właściciela nieruchomości rolnej (art. 3 oraz art. 8 ust. 1) przekracza 25% wartości gruntów wchodzących w skład nieruchomości, przy ustalaniu prawa do zaopatrzenia emerytalnego oraz jego wysokości uwzględnia się obszar nieruchomości pomniejszony o taki obszar, którego wartość odpowiada nadwyżce zadłużenia ponad 25% wartości wszystkich gruntów. Obszar ten ustala się przy uwzględnieniu przeciętnej wartości gruntów całej przejętej nieruchomości.

3. Wartość gruntów ustala się stosownie do przepisów w sprawie ceny sprzedaży państwowych nieruchomości rolnych przez Bank Rolny z zastrzeżeniem przepisów ust. 4 i 5.

4. Jeżeli nie została spłacona należność za grunty nadane w trybie przepisów o przeprowadzeniu reformy rolnej lub osadnictwie, a także otrzymane tytułem ekwiwalentu za takie grunty w przypadku ich wywłaszczenia lub przejęcia na własność Państwa, wartość ich ustala się według zasad obowiązujących przy nadawaniu gruntów na podstawie tych przepisów.

5. Jeżeli należność za grunty nadane w trybie przepisów o przeprowadzeniu reformy rolnej lub osadnictwie została spłacona w całości, wartość ich ustala się według zasad określonych w ust. 3. Jeżeli należność ta została spła-

cona tylko w części, ustala się, w jakim stosunku pozostaje część należności spłacona do całej należnej kwoty, po czym wartość części gruntu, za którą należność została uregulowana, ustala się według zasad określonych w ust. 3, a wartość pozostałej części gruntu — według zasad określonych w ust. 4.

6. Przepis ust. 4 nie dotyczy nieruchomości rolnych, otrzymanych tytułem ekwiwalentu za nieruchomości pozostawione przez repatriantów poza granicami Państwa oraz za nieruchomości wywłaszczone lub przejęte na własność Państwa, a nie nabyte przez właściciela w trybie przepisów o przeprowadzeniu reformy rolnej lub osadnictwie.

Art. 12. Zaopatrzenie emerytalne obejmuje:

1) świadczenia pieniężne:

- a) rentę starczą,
- b) rentę inwalidzką,
- c) rentę rodzinną,
- d) zasiłek pogrzebowy;

2) świadczenia w naturze:

- a) pomoc leczniczą i położniczą,
- b) protezowanie,
- c) przysposobienie zawodowe,
- d) umieszczenie w domu rencistów.

Art. 13. Renta starcza przysługuje właścicielowi przejętej nieruchomości rolnej, jeżeli przed przejęciem nieruchomości lub w ciągu 5 lat od jej przejęcia osiągnął wiek: mężczyzna — 65 lat, kobieta — 60 lat.

Art. 14. 1. Renta inwalidzka przysługuje właścicielowi przejętej nieruchomości rolnej, jeżeli przed jej przejęciem stał się inwalidą.

2. Ustalenie inwalidztwa odbywa się według zasad i w trybie określonych w przepisach o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

Art. 15. 1. Wysokość renty starczej i renty inwalidzkiej wynosi miesięcznie:

- 1) 400 zł — gdy obszar przejętej nieruchomości wynosi ponad 2 ha,
- 2) 500 zł — gdy obszar przejętej nieruchomości wynosi ponad 5 ha,
- 3) 600 zł — gdy obszar przejętej nieruchomości wynosi ponad 10 ha.

2. Jeżeli nieruchomość rolna została przejęta z budynkami, a właściciel nie skorzystał z prawa zajmowania lokalu mieszkalnego i pomieszczeń gospodarskich, renta starcza lub inwalidzka ulega podwyższeniu, gdy budynki te niezbędne są dla właściwego zagospodarowania nieruchomości, a stopień zużycia podstawowych budynków nie przekracza 70%.

3. W przypadku określonym w ust. 2 rentą podwyższoną jest o sumę:

- 1) 80 zł przy wartości budynków powyżej 25.000 zł,
- 2) 120 zł przy wartości budynków powyżej 50.000 zł,
- 3) 160 zł przy wartości budynków powyżej 100.000 zł.

4. Wartość budynków oraz stopień ich zużycia ustala się według szacunku przyjętego do ubezpieczenia przez Państwowy Zakład Ubezpieczeń.

Art. 16. 1. Renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny zmarłego właściciela (współwłaściciela) przejętej nieruchomości rolnej, jeżeli w chwili śmierci miał on przyznaną rentę lub spełniał warunki wymagane do jej przyznania.

2. Członkami rodziny, uprawnionymi do renty rodzinnej, są osoby spełniające warunki wymagane do przyznania renty rodzinnej w myśl przepisów o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

Art. 17. Wysokość renty rodzinnej wynosi 60% renty przysługującej właścicielowi (współwłaścicielowi) przejętej nieruchomości rolnej.

Art. 18. 1. Renty starcze i renty inwalidzkie wypłaca się:

- 1) właścicielom nieruchomości rolnych, przejętych w zagospodarowanie — do czasu zwrotu tych nieruchomości,
- 2) właścicielom nieruchomości rolnych, przejętych na własność Państwa — do końca życia.

2. Renty rodzinne wypłaca się przez okres, w którym zachodzą warunki uzasadniające prawo do renty, przy odpowiednim zastosowaniu przepisu ust. 1 pkt 1.

Art. 19. Prawo do rent, przysługujących na podstawie niniejszej ustawy, ulega zawieszeniu w razie wykonywania zatrudnienia lub posiadania dochodów z innych źródeł, na zasadach określonych w przepisach o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

Art. 20. Osoby pobierające renty na podstawie niniejszej ustawy oraz członkowie ich rodzin mają prawo do świadczeń w naturze, na zasadach określonych w przepisach o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

Art. 21. 1. W razie śmierci osoby pobierającej rentę starczą, inwalidzką lub rodzinną przysługuje zasiłek pogrzebowy.

2. Zasiłek pogrzebowy wynosi 800 zł i wypłaca się go osobie, która pokryła koszty pogrzebu.

3. W razie zbiegu prawa do zasiłku pogrzebowego z dwu lub więcej tytułów, przysługuje tylko zasiłek wyższy.

4. Prawo do zasiłku pogrzebowego wygasa w przypadku niezgłoszenia wniosku o przyznanie go w ciągu 6 miesięcy od daty śmierci.

Art. 22. Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia podwyższyć wysokość rent oraz zasiłku pogrzebowego.

Art. 23. W sprawach nie unormowanych w niniejszej ustawie mają odpowiednie zastosowanie przepisy art. 12—17, 19—23, 45—51, 53, 64—66, 69—76 i 108 dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. z 1958 r. Nr 23, poz. 97).

Art. 24. 1. Koszty świadczeń, przysługujących na podstawie niniejszej ustawy, pokrywa Państwo.

2. Prawo do świadczeń ustala i świadczenia pieniężne wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 25. Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa określi w drodze rozporządzenia szczegółowy tryb postępowania w sprawach świadczeń przysługujących na podstawie niniejszej ustawy, środki dowodowe służące do ustalenia prawa do świadczeń oraz zasady wypłaty świadczeń pieniężnych.

Art. 26. 1. Właścicielowi (współwłaścicielowi) przejętej nieruchomości rolnej, który w chwili przejęcia nieruchomości nie osiągnął wieku określonego w art. 13 ani nie był inwalidą, lecz spełnia inne warunki określone w niniejszej ustawie, a został zatrudniony w uspołecznionym zakładzie pracy, zalicza się dotychczasowy okres pracy wykonywanej w rolnictwie po ukończeniu 16 roku życia do okresu zatrudnienia, wyliczanego do przyznania renty na podstawie

przepisów o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, jeżeli po przejęciu nieruchomości był zatrudniony co najmniej 2 lata.

2. Wysokość renty starczej przyznanej przy zastosowaniu przepisu ust. 1 wynosi:

- 1) 60% pełnej renty po 2 latach zatrudnienia,
- 2) 70% pełnej renty po 4 latach zatrudnienia,
- 3) 80% pełnej renty po 6 latach zatrudnienia,
- 4) 90% pełnej renty po 8 latach zatrudnienia,
- 5) 100% pełnej renty po 10 latach zatrudnienia.

3. Wysokość renty inwalidzkiej przyznanej przy zastosowaniu przepisu ust. 1 wynosi:

- 1) 60% pełnej renty po 2 latach zatrudnienia,
- 2) 80% pełnej renty po 4 latach zatrudnienia.

4. Przepisy ust. 1—3 nie mają zastosowania w razie zwrotu właścicielowi (współwłaścicielowi) nieruchomości przejętej przez Państwo w zagospodarowanie.

Rozdział 4.

Tryb postępowania.

Art. 27. 1. O przejęciu nieruchomości rolnej w zagospodarowanie i o jej zwrocie, o przejęciu nieruchomości rolnej na własność Państwa i utrzymaniu ciężących na niej służebności gruntowych, o wyznaczeniu lokalu mieszkalnego i pomieszczeń gospodarskich, a także działki gruntowej, które właściciel przejętej nieruchomości ma prawo zajmować i użytkować, orzeka właściwy do spraw rolnych organ prezydium powiatowej rady narodowej.

2. W decyzji o przejęciu nieruchomości rolnej ustala się zarazem wartość gruntów i budynków wchodzących w skład tej nieruchomości oraz obszar gruntów podlegający uwzględnieniu przy ustalaniu prawa do zaopatrzenia emerytalnego i jego wysokości.

3. Ostateczna decyzja o przejęciu nieruchomości rolnej na własność Państwa stanowi podstawę do ujawnienia w księdze wieczystej przejęcia własności nieruchomości na rzecz Państwa.

Art. 28. 1. O zamianie przejętej nieruchomości rolnej, stosownie do art. 9, na inną nieruchomość rolną orzeka właściwy do spraw rolnych organ prezydium powiatowej rady narodowej.

2. Jeżeli nieruchomości rolne podlegające zamianie położone są na obszarze różnych powiatów, decyzję o zamianie nieruchomości wydaje organ do spraw rolnych prezydium powiatowej rady narodowej właściwej ze względu na położenie nieruchomości przejmowanej przez Państwo w drodze zamiany.

3. Ostateczna decyzja o zamianie nieruchomości rolnych stanowi podstawę wpisu prawa własności w księgach wieczystych. Jednocześnie z wpisem prawa własności następuje przeniesienie obciążeń z księgi wieczystej nieruchomości, która na podstawie zamiany przeszła na własność Państwa, do księgi wieczystej nieruchomości oddanej w wyniku zamiany.

Art. 29. Przepisy art. 27 ust. 3 oraz art. 28 ust. 3 stosuje się odpowiednio do złożenia odpisów decyzji o przejęciu nieruchomości lub ich zamianie do zbioru dokumentów, gdy nieruchomości ksiąg wieczystych nie posiadają.

Art. 30. 1. Wniosek o wpis do księgi wieczystej lub o złożenie odpisów decyzji do zbioru dokumentów składa organ właściwy dla spraw rolnych, który wydał decyzję o przejęciu lub zamianie nieruchomości.

2. Wnioski i dokonane na ich podstawie wpisy wolne są od opłat sądowych.

DZIAŁ II

Przejęcie nieruchomości rolnych na własność Państwa za zaległe należności.

Art. 31. 1. Jeżeli właściciel nieruchomości rolnej jest zadłużony z tytułu należności państwowych określonych w art. 32 i nie zgłosił wniosku o przejęcie nieruchomości w zagospodarowanie lub na własność Państwa, może być wszczęte postępowanie o przymusowe przejęcie na własność Państwa takiej części gruntów tej nieruchomości, jaka według oszacowania wystarczy na zaspokojenie należności scalonych.

2. Wszczęcie postępowania o przymusowe przejęcie nieruchomości rolnej z powodu zadłużenia, o którym mowa w ust. 1, może nastąpić również w przypadku, gdy właściciel nieruchomości zgłosił wprawdzie wniosek o przejęcie nieruchomości, lecz ten wniosek nie został uwzględniony z uwagi na rodzaj obciążeń lub nieuregulowanie praw własnościowych nieruchomości. Okoliczności te stwierdza organ do spraw rolnych prezydium powiatowej rady narodowej w decyzji o odrzuceniu wniosku o przejęcie nieruchomości.

3. Jeżeli przejęcie części nieruchomości rolnej spowodowałoby podział tej nieruchomości sprzeczny z interesem społeczno-gospodarczym, a zadłużenie w należnościach państwowych określonych w art. 32 przewyższa 50% wartości gruntów wchodzących w skład nieruchomości, może być przejęta na własność Państwa całość gruntów z wyjątkiem zajętych pod budynki. Jeżeli jednak do prawidłowego zagospodarowania gruntów konieczne jest także przejęcie budynków, mogą być przejęte również budynki i grunty pod nimi.

Art. 32. 1. Wszczęcie postępowania o przymusowe przejęcie nieruchomości rolnej na własność Państwa następuje po scaleniu zadłużenia z tytułu należności wymienionych w ust. 3.

2. Scalenie polega na odpisaniu zadłużeń z księgowości właściwych wierzycieli i wpisaniu ich do kartoteki należności scalonych prowadzonej przez organ finansowy prezydium powiatowej rady narodowej właściwy według miejsca położenia nieruchomości. Do należności scalonych stosuje się odpowiednio przepisy o zobowiązaniach podatkowych.

3. Scaleniem obejmuje się następujące zaległości za okres do końca roku poprzedzającego rok, w którym następuje scalenie:

- 1) należności podatkowe,
- 2) zaległości w obowiązkowych dostawach w przeliczeniu na równoważnik pieniężny,
- 3) zaległości z tytułu składek na rzecz Państwowego Zakładu Ubezpieczeń za obowiązkowe ubezpieczenia majątkowe,
- 4) zaległości z tytułu funduszu gromadzkiego,
- 5) nie spłacone w terminie pożyczki bankowe lub raty tych pożyczek,
- 6) nie spłacone zaliczki kontraktacyjne,
- 7) zaległości z tytułu opłaty elektryfikacyjnej i opłat melioracyjnych,
- 8) zaległe należności Państwowego Funduszu Ziemi oraz Banku Rolnego związane ze sprzedażą nieruchomości.

4. Minister Finansów określi przypadki, w których zadłużenia na rzecz Państwa powinny być scalone, tryb postępowania przy scalaniu zaległości oraz zasady rozliczeń z Państwowym Zakładem Ubezpieczeń i z instytucjami kredytowymi z tytułu zadłużeń przekazanych przez nich do scalenia.

Art. 33. 1. Przymusowe przejęcie całości lub części nieruchomości rolnej na własność Państwa następuje na podstawie postanowienia sądu powiatowego właściwego ze względu na miejsce położenia nieruchomości. Wniosek o wydanie postanowienia zgłasza organ finansowy w wykonaniu uchwały prezydium powiatowej rady narodowej o wszczęciu postępowania. Do wniosku organ finansowy dołącza odpis uchwały prezydium powiatowej rady narodowej i wykaz należności scalonych.

2. W przypadkach określonych w art. 31 ust. 3 do wniosku dołącza się także wykaz wszelkich innych zadłużeń właściciela nieruchomości rolnej wobec Państwa, choćby terminy płatności tych zadłużeń jeszcze nie zapadły, z wyjątkiem opłat melioracyjnych. W wykazie tym zamieszcza się w szczególności całkowitą należność z tytułu opłaty elektryfikacyjnej, kredytów bankowych, ceny kupna gruntów nabytych od Banku Rolnego oraz należności Państwowego Funduszu Ziemi. Wszystkie te należności stają się natychmiast wymagalne.

Art. 34. 1. Sąd powiatowy wyznacza rozprawę w ciągu trzech tygodni od daty otrzymania wniosku o przejęcie nieruchomości rolnej albo jej części. Na rozprawę sąd wzywa dłużnika i właściwy organ finansowy. Nieprzybycie na rozprawę dłużnika nie wstrzymuje rozpoznania sprawy, chyba że sąd uzna jego obecność za konieczną, a niestawienie się na rozprawie za uzasadnione. Na rozprawie sąd wysłucha sprawozdania upoważnionego przez prezydium rady narodowej przedstawiciela organu finansowego o zaległościach dłużnika i ewentualnych wyjaśnień dłużnika. Po stwierdzeniu, że zaległości objęte wykazem należności scalonych są ostatecznie ustalone oraz że zachodzą przewidziane w ustawie warunki do przejęcia nieruchomości na własność Państwa, sąd wydaje postanowienie o przejęciu na własność Państwa całości lub części nieruchomości.

2. Jeżeli wartość przejętych gruntów i budynków jest wyższa od sumy należności, sąd przyznaje jednocześnie odszkodowanie w wysokości odpowiadającej różnicy pomiędzy wartością przejętych gruntów i budynków a sumą należności (art. 32 ust. 3 i art. 33 ust. 2).

3. Sąd prowadzi postępowanie stosownie do przepisów o postępowaniu niespornym. Koszty postępowania sądowego i administracyjnego obciążają dłużnika, chyba że sąd wniosek oddali. W razie przyznania odszkodowania, o którym mowa w ust. 2, koszty potrąca się z kwoty odszkodowania.

4. Brak księgi wieczystej albo zbioru dokumentów nie stanowi przeszkody do wydania postanowienia o przejęciu nieruchomości na własność Państwa.

5. Nieruchomość ulega przejęciu, chociażby nie zapadło jeszcze prawomocne postanowienie sądu o stwierdzeniu praw do spadku po zmarłym właścicielu i spadkobiercy nie zostali ujawnieni w księdze wieczystej lub w zbiorze dokumentów.

6. Postępowanie o przejęcie nieruchomości na własność Państwa umarza się, jeżeli dłużnik w toku postępowania uiszcza należności, które uzasadniały wszczęcie postępowania.

Art. 35. 1. Po wydaniu postanowienia sądu o przejęciu nieruchomości rolnej na własność Państwa dłużnik może w ciągu sześciu tygodni od daty doręczenia mu odpisu tego postanowienia zapłacić należności. W tym przypadku sąd uchyla postanowienie o przejęciu nieruchomości. Zachowuje jednak moc zawarte w postanowieniu rozstrzygnięcie co do kosztów postępowania.

2. Jeżeli w terminie określonym w ust. 1 należności nie zostaną zapłacone, postanowienie o przejęciu nieruchomości na własność Państwa podlega wykonaniu w trybie administracyjnym. Przejęcia nieruchomości dokonuje właściwy do spraw rolnych organ prezydium powiatowej rady narodowej.

Art. 36. Wartość gruntów, drzewostanów, upraw, zasiewów i kultur specjalnych szacuje się stosownie do przepisów określonych w art. 11 ust. 3. Wartość budynków ustala się według szacunku przyjętego do ubezpieczenia przez Państwowy Zakład Ubezpieczeń. W przypadku jednak gdy budynki stanowią część składową nieruchomości określonych w art. 11 ust. 4, wartość ich ustala się według zasad określonych w art. 11 ust. 4—6.

Art. 37. 1. Na wniosek właściciela nieruchomości rolnej, który przed wydaniem postanowienia o przejęciu nieruchomości na własność Państwa osiągnął wiek: mężczyzna 65 lat, a kobieta 60 lat, lub jest inwalidą — zamiast przyznanego przez sąd odszkodowania — może być mu przyznane za zgodą organu do spraw rolnych prezydium powiatowej rady narodowej zaopatrzenie emerytalne na zasadach i w trybie określonych w art. 10—25.

2. Wyrażając zgodę na przyznanie zaopatrzenia emerytalnego organ do spraw rolnych prezydium powiatowej rady narodowej określa obszar gruntów podlegający uwzględnieniu przy ustalaniu prawa do zaopatrzenia emerytalnego i jego wysokości, biorąc pod uwagę także obciążenia nieruchomości na rzecz osób prywatnych, jeżeli Państwo przejmie, w myśl przepisów wydanych na podstawie art. 38, obowiązek zaspokojenia tych obciążeń oraz obciążeń podlegających zaspokojeniu z sumy odszkodowania.

Art. 38. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia szczegółowe zasady wszczynania postępowania o przejęcie nieruchomości rolnych na własność Państwa, zasady uniermowienia sprawy długów hipotecznych i innych obciążeń przejmowanych nieruchomości oraz zasady wypłaty odszkodowania określonego w art. 34 ust. 2.

DZIAŁ III

Przeplisy przejściowe i końcowe.

Art. 39. Ilekrót w ustawie jest mowa:

- 1) o właścicielu nieruchomości — należy przez to rozumieć również posiadacza nieruchomości w dobrej wierze; jednakże posiadacz taki nie może zgłosić wniosku o przejęcie nieruchomości na własność Państwa,
- 2) o przejęciu lub przekazaniu nieruchomości rolnej — należy przez to rozumieć przejęcie bądź przekazanie wszystkich gruntów wchodzących w skład danego gospodarstwa rolnego i należących do właściciela gospodarstwa,
- 3) o prezydium powiatowej rady narodowej — należy przez to rozumieć również prezydium miejskiej rady narodowej w mieście stanowiącym powiat miejski oraz prezydium dzielnicowej rady narodowej w mieście wyłączonym z województwa.

Art. 40. 1. W ustawie z dnia 21 grudnia 1958 r. o szczególnym trybie ściągania zaległości z tytułu niektórych zobowiązań właścicieli nieruchomości wobec Państwa (Dz. U. Nr 77, poz. 398) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 2 skreśla się;
- 2) w art. 3:
 - a) w ust. 3 zdanie ostatnie otrzymuje brzmienie: „Koszty postępowania sądowego i administracyjnego obciążają dłużnika, chyba że sąd wniosek oddali.”,
 - b) ust. 5, 6 i 7 otrzymują brzmienie:

„5. Po wydaniu postanowienia sądu o przejęciu nieruchomości na własność Państwa dłużnik może w ciągu sześciu tygodni od daty doręczenia mu odpisu tego postanowienia zapłacić należności. W tym przypadku sąd uchyla postanowienie o przejęciu nieruchomości. Zachowuje jednak moc

zawarte w postanowieniu rozstrzygnięcie co do kosztów postępowania.

6. Jeżeli w terminie określonym w ust. 5 należności nie zostaną zapłacone, postanowienie o przejęciu nieruchomości na własność Państwa podlega wykonaniu w trybie administracyjnym. Przejęcia gruntów rolnych i budynków związanych z gospodarstwem rolnym dokonuje właściwy do spraw rolnych organ prezydium powiatowej rady narodowej. Przejęcia nieruchomości nierolniczych dokonują właściwe organy administracji prezydentów rad narodowych.
7. Wartość gruntów ustala się stosownie do przepisów w sprawie ceny sprzedaży państwowych nieruchomości rolnych przez Bank Rolny. Tak samo ustala się wartość gruntów nadanych w trybie przepisów o przeprowadzeniu reformy rolnej lub osadnictwie, jeżeli należność za te grunty została w całości spłacona. Jeżeli jednak należność za takie grunty nie została w całości spłacona, wówczas ustala się, w jakim stosunku pozostaje spłacona część należności do całej należnej kwoty, po czym wartość części gruntu, za którą należność została spłacona, ustala się według cen sprzedaży państwowych nieruchomości rolnych przez Bank Rolny, a wartość pozostałej części gruntu — według przepisów, na podstawie których grunt ten został nadany. Zasadę tę stosuje się również w odniesieniu do gruntów, otrzymana-

nych tytułem ekwiwalentu za grunty nadane w trybie przepisów o przeprowadzeniu reformy rolnej lub osadnictwie, a następnie wywłaszczone lub przejęte w innym trybie na własność Państwa. Wartość nieruchomości nierolniczych szacuje się według zasad obowiązujących przy wywłaszczeniu nieruchomości. Wartość budynków ustala się według szacunku przyjętego do ubezpieczenia przez Państwowy Zakład Ubezpieczeń.”;

3) art. 6 skreśla się.

2. Przepisy ustawy powołanej w ust. 1 nie mają zastosowania do dłużników, których zobowiązania na rzecz Państwa zostały scalone na podstawie art. 32 niniejszej ustawy,

Art. 41. W art. 60 prawa rzeczowego § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Nieruchomość, której własności właściciel się zrzekł, staje się własnością Skarbu Państwa. Zrzeczenie się jednak własności nieruchomości rolnej wymaga zgody właściwego do spraw rolnych organu prezydium powiatowej rady narodowej. Skarb Państwa odpowiada z nieruchomości za jej obciążenia.”

Art. 42. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: A. Zawadzki

Sekretarz Rady Państwa: J. Horodecki